

2014 m. birželio 15 d. Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse minėta Gedulo ir Vilties diena. [Programa](#) .

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, vertindama nuopelnus atkuriant ir stiprinant Lietuvos valstybę, generolą majorą Joną Kronkaitį apdovanojo VILTIES ŽVAIGŽDĖS ženklu.

[Straipsnis iš Lietuvos laisvės kovotojų sąjungos leidinio „Varpas“ \(2014-06-23\).](#)

Jono Ryčio Puodžiaus straipsnis

GEDULO IR VILTIES DIENA RUMŠIŠKĖSE

2014 m. birželio 15 d. Lietuvos liaudies buities muziejuje Rumšiškėse tradiciškai minėta Gedulo ir Vilties diena. Į aikštę prie jurtos ir vagono rinkosi buvę tremtiniai, kaliniai, laisvės kovų dalyviai, jų šeimų nariai su vaikais, vaikaičiais ir artimaisiais. Renginyje dalyvavo europarlamentarai prof. Vytautas Landsbergis su žmona Gražina ir Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė su tėveliais, generolas majoras Jonas Kronkaitis su žmona Rūta, Seimo narys Arimantas Dumčius su kauniečių būriu, Seimo kancleris Jonas Milerius, Seimo kanceliarijos Parlamentarizmo istorijos ir atminties įamžinimo skyriaus vedėja Angonita Rupšytė, Kaišiadorių miškų urėdas Stasys Truskauskas, „Dainavos“ skyriaus TS-LKD atstovai ir kiti.

Renginio dalyviai ir svečiai lankė tremtinių žeminukę - jurta, tremties vagoną, kokiais žmonės tremti į Sibirą, Pravienos upelio šlaite įrengtą partizanų bunkerį, susipažino su ekspozicija ir naujais eksponatais tremtinių žeminukėje- jurtoje bei gyvuliniam vagonė. Lankytojai galėjo susipažinti su 1989 m. laikraštyje „Žiburys“ publikuotu reportažu apie ekspediciją „Lena‘89“, V. Staugaičio parengtu plakatu „Paminklai, pastatyti lietuvių ir suomių tremtiniams prie Laptevų jūros“ ir kitais leidiniais. Svečius ir dalyvius sutiko folkloro ansamblis „Žaisa“ (vadovai Giedrė Ramunė ir Mintautas Petras Pečiuliai), fleita grojo Andrius Radziukynas.

12 val. iš garsiakalbių sklido traukinio bildesio garsai, renginio vedėjas, buvęs tremtinys, aktorius Petras Venslovas pakvietė sugiedoti Tautos himną, ekspedicijos „Lena‘89“ dalyvis kunigas Stasys Kazėnas SJ renginį pradėjo bendra malda. Aktorius Gedulo ir Vilties dienos proga kvietė prisiminti žuvusius už Lietuvos laisvę, tyloje nulenkti galvas už seses ir brolius, kurių neteko Tėvynė, sujungti savo širdis su jais – nukankintais, atgulusiais svetimoje žemėje, ir pagerbti gyvuosius partizanus, laisvės kovotojus, tremtinius ir jų šeimas.

1941-ųjų metų pirmosios masinės tremtys pažymėtos ypatingu žiaurumu: daugumos šeimų vyrai išstremti į lagerius, motinos su vaikais ir seneliais – į Altajaus kraštą, o po metų – į Jakutijos Arktį. Taip okupantai naikino šeimas, naikino Tautą. 1994-aisiais, Popiežiaus Jono Pauliaus II-ojo paskelbtais „Šeimos metais“, brolijos „Lapteviečiai“ pastangomis Rumšiškėse pastatytas tautodailininko Teofilio Patiejūno sukurtas paminklas „Šeimos kančia“ per dvidešimt metų sunyko. Šiomet, 2014-aisiais, įvairių Lietuvos krikščioniškų bažnyčių ir bendruomenių paskelbtais Šeimos metais, pastatytas ir atidengtas naujas paminklas „Šeimos kančia ir Viltis“, kuriame iš pirmojo paminklo perkelti žodžiai: „Ateik ir nusilenk, ir dvasioj prisikelk“. Paminklo autorius – Lietuvos tautodailininkų „Aukso vainiko“ laureatas Rimantas Zinkevičius. Skambant fleitos garsams paminklą pašventino kunigas Stasys Kazėnas. Paminklas buvo papuoštas gėlėmis, o jo autorius R. Zinkevičius apdovanotas brolijos „Lapteviečiai“ padėkos raštu ir ažuolo vainiku. Ažuolo vainikais apdovanoti ir garbūs svečiai V. Landsbergis, J. Kronkaitis, kun. St. Kazėnas, S. Truskauskas, J. Milerius, A. Rupšytė ir R. Pleištyš.

Brolijos „Lapteviečiai“ pirmininkas Jonas Markauskas prisiminė pirmąsias masines ir vėlesnių metų tremtis, jų atminties įamžinimą Lietuvių liaudies buities muziejuje, įvairiuose leidiniuose. Paminint 10-ąsias Lietuvos įstojimo į ES metines kalbėjo prof. V. Landsbergis, o apie 10-ąsias įstojimo į NATO metines – generolas majoras J. Kronkaitis. Jie atkreipė dėmesį ir į šių dienų Lietuvos aktualijas bei šalies saugumo užtikrinimo problemas. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, vertindama nuopelnus atkuriant ir stiprinant Lietuvos valstybę, generolą majorą Joną Kronkaitį apdovanojo VILTIES ŽVAIGŽDĖS ženklu. Teikiant šį ženklą, visi 300–400 renginio dalyviai stovėdami plojo, o ansamblis dainavo „Oi, neverk, motušėle...“ Generolas dėkodamas pasakė, kad tai jam – brangiausias apdovanojimas.

Apie 1989 m. ekspedicijų į Sibirą darbus (paminklų statybą Jakutijos Arktuje ir tremtinių palaikų gabenimą į Lietuvą) kalbėjo šių ekspedicijų vadovas prof. Rimantas Pleištyš, dalyviai Donatas Samėnas, Vitalis Staugaitis.

Prisiminimais, dainomis ir muzika tremties metus Jakutijoje priminė Lietuvos jakutų bendruomenių atstovai. J. Markauskas įteikė jiems rusų kalba išleistas knygas „Lietuviai Arktuje“ ir „Lietuviai prie Laptevų jūros“, visiems renginio dalyviams dėkojo už dalyvavimą ir pakvietė prie bendro vaišių stalo. Skirstėmės laimingi, galėję susitikti ir pasidalinti riekele lietuviškos duonos, kuria tradiciškai vaišino Seimo narys prof. A. Dumčius. Kiekvieno širdyje liko neišdildomas bendrystės jausmas.

Laptevietis Jonas Rytis Puodžius